ČESKÁ SPRÁVA SOCIÁLNÍHO ZABEZPEČENÍ

PŘÍRUČKA BUDOUCÍHO DŮCHODCE v roce 2013

Důležité informace, které byste měli vědět o starobním důchodu

STAROBNÍ DŮCHOD

Starobní důchod je jedním z pěti druhů důchodů českého důchodového systému. Kromě něj existuje ještě důchod invalidní, sirotčí, vdovský a vdovecký.

1. Kdy mohu jít do starobního důchodu?

Starobním důchodem lidé většinou myslí řádný sta-robní důchod. Tímto pojmem označujeme takový důchod, na který vzniká nárok dosažením zákonem požadovaného důchodového věku a získáním potřebné doby pojištění.

Důchodový věk pojištěnců narozených v období mezi lety 1936 až 1977:

Rok narození	Důchodový věk činí (roků + kalendářních měsíců) u					
	mužů	žen s počtem vychovaných dětí				
		0	1	2	3–4	5 a více
1936	60+2	57	56	55	54	53
1937	60+4	57	56	55	54	53
1938	60+6	57	56	55	54	53
1939	60+8	57+4	56	55	54	53
1940	60+10	57+8	56+4	55	54	53
1941	61	58	56+8	55+4	54	53
1942	61+2	58+4	57	55+8	54+4	53
1943	61+4	58+8	57+4	56	54+8	53+4
1944	61+6	59	57+8	56+4	55	53+8
1945	61+8	59+4	58	56+8	55+4	54
1946	61+10	59+8	58+4	57	55+8	54+4
1947	62	60	58+8	57+4	56	54+8
1948	62+2	60+4	59	57+8	56+4	55
1949	62+4	60+8	59+4	58	56+8	55+4
1950	62+6	61	59+8	58+4	57	55+8
1951	62+8	61+4	60	58+8	57+4	56
1952	62+10	61+8	60+4	59	57+8	56+4

Rok narození	Důchodový věk činí (roků + kalendářních měsíců) u					
	mužů	žen s počtem vychovaných dětí				
		0	1	2	3–4	5 a více
1953	63	62	60+8	59+4	58	56+8
1954	63+2	62+4	61	59+8	58+4	57
1955	63+4	62+8	61+4	60	58+8	57+4
1956	63+6	63+2	61+8	60+4	59	57+8
1957	63+8	63+8	62+2	60+8	59+4	58
1958	63+10	63+10	62+8	61+2	59+8	58+4
1959	64	64	63+2	61+8	60+2	58+8
1960	64+2	64+2	63+8	62+2	60+8	59+2
1961	64+4	64+4	64+2	62+8	61+2	59+8
1962	64+6	64+6	64+6	63+2	61+8	60+2
1963	64+8	64+8	64+8	63+8	62+2	60+8
1964	64+10	64+10	64+10	64+2	62+8	61+2
1965	65	65	65	64+8	63+2	61+8
1966	65+2	65+2	65+2	65+2	63+8	62+2
1967	65+4	65+4	65+4	65+4	64+2	62+8
1968	65+6	65+6	65+6	65+6	64+8	63+2
1969	65+8	65+8	65+8	65+8	65+2	63+8
1970	65+10	65+10	65+10	65+10	65+8	64+2
1971	66	66	66	66	66	64+8
1972	66+2	66+2	66+2	66+2	66+2	65+2
1973	66+4	66+4	66+4	66+4	66+4	65+8
1974	66+6	66+6	66+6	66+6	66+6	66+2
1975	66+8	66+8	66+8	66+8	66+8	66+8
1976	66+10	66+10	66+10	66+10	66+10	66+10
1977	67	67	67	67	67	67

U ročníků narozených po roce 1977 se důchodový věk stanoví tak, že se k věku 67 let přičte takový počet kalendářních měsíců, který odpovídá dvojnásobku rozdílu mezi rokem narození pojištěnce a rokem 1977.

TIP

Tzv. „věkovou kalkulačku“, týkající se odchodu do starobního důchodu, a kalkulačku pouze pro orientační představu o výši starobního důchodu najdete na webových stránkách ministerstva práce a sociálních věcí – www.mpsv.cz.

2. Jakou dobu pojištění musím získat?

Potřebná doba pojištění pro odchod do starobního důchodu v roce 2013 je 29 let. Postupně se od roku 2010 prodlužuje takto:

Dosažení důchodového věku	Potřebná doba pojištění činí
před rokem 2010	25 let
v roce 2010	26 let
v roce 2011	27 let
v roce 2012	28 let
v roce 2013	29 let
v roce 2014	30 let
v roce 2015	31 let
v roce 2016	32 let
v roce 2017	33 let
v roce 2018	34 let
po roce 2018 a dále	35 let

Pro zjištění, jaká je potřebná doba pojištění, je rozhodující výhradně rok, kdy dosáhnete důchodového věku. To platí i v případě, že by vám v roce dosažení důchodového věku chyběla potřebná doba pojištění, kterou byste získali během následujících let.

PŘÍKLAD 1

Žena narozená 23. 1. 1954 vychovala 2 děti. Z tabulky vyplývá, že její důchodový věk je 59 let a 8 měsíců. Toho dosáhne 23. 9. 2013. Aby jí vznikl nárok na starobní důchod, musí získat alespoň 29 let důchodového pojištění. Žena pracuje od roku 1973, z toho 10 let pečovala o děti. Celkem je její doba důchodového pojištění 40 let. Ženě vznikne nárok na starobní důchod.

PŘÍKLAD 2

Muž dosáhl důchodového věku v roce 2013, nárok na starobní důchod mu však nevznikl, protože byl pojištěn pouze 26 let. Po získání chybějící doby 3 roků pojištění mu nárok na starobní důchod vznikne, přestože muži, kteří v roce 2016 dosáhnou důchodového věku, mají stanovenou potřebnou dobu pojištění na 32 let.

3. Nesplňuji jednu z podmínek, znamená to, že nárok na starobní důchod nemám?

Pokud nesplníte předcházející podmínku doby trvání pojištění, máte nárok na starobní důchod i tehdy, pokud jste starší 65 let a získali jste minimální dobu pojištění:

- 16 let a dosáhli v roce 2010 věku alespoň o 5 let vyššího, než je důchodový věk pro muže stejného data narození,
- 17 let a dosáhli v roce 2011 věku alespoň o 5 let vyššího, než je důchodový věk pro muže stejného data narození,
- 18 let a dosáhli v roce 2012 věku alespoň o 5 let vyššího, než je důchodový věk pro muže stejného data narození,

- 19 let a dosáhli v roce 2013 věku alespoň o 5 let vyššího, než je důchodový věk pro muže stejného data narození,
- 20 let a dosáhli po roce 2013 věku alespoň o 5 let vyššího, než je důchodový věk pro muže stejného data narození.

Nárok na starobní důchod vám vznikne také tehdy, pokud dosáhnete důchodového věku po roce 2014 a získáte alespoň 30 let tzv. čisté doby pojištění (do doby pojištění se v tomto případě nezahrnují náhradní doby pojištění, jako např. osobní péče o dítě mladší 4 let).

Jestliže nesplňujete žádnou z výše uvedených podmínek, máte nárok na starobní důchod též, jestliže jste dosáhli věku 65 let a splnili zákonné podmínky nároku na invalidní důchod. Tzn. pokud jste se stali invalidními (bez ohledu na stupeň invalidity) a získali potřebnou dobu pojištění pro nárok na invalidní důchod, nebo se stali invalidními následkem pracovního úrazu.

4. Jak mohu průběžně sledovat své doby pojištění?

Můžete požádat o vyhotovení Informativního osobního listu důchodového pojištění (IOLDP). Z něj zjistíte, jaké vaše doby pojištění má ČSSZ ve své evidenci a jaké vyměřovací základy a vyloučené doby jim odpovídají. Žádost o IOLDP zašlete písemně na adresu ČSSZ – odbor správy údajové základny, Křížová 25, 225 08 Praha 5 s uvedením rodného čísla, jména a příjmení, rodného příjmení a adresy, na kterou má být IOLDP zaslán, nebo elektronicky prostřednictvím e-podatelny (avšak pouze s elektronickým podpisem) nebo datové schránky. ČSSZ vám IOLDP zašle nejpozději do 90 dnů od doručení žádosti. Údaje z IOLDP se dosazují do kalkulačky pro výpočet důchodu.

5. Co jsou to vyloučené doby?

Vyloučenými dobami jsou např. doba dočasné pracovní neschopnosti, doba pobírání invalidního důchodu pro invaliditu třetího stupně, doba studia, doba, po kterou je uchazeč o zaměstnání v evidenci úřadu práce atd. Význam vyloučených dob je v tom, že při stanovení výše důchodu se počet dnů připadajících na vyloučené doby odečítá od celkového počtu dnů, na který se rozpočítává průměr výdělků dosahovaných v rozhodném období. Tím se docílí toho, aby při výpočtu denního (a následně měsíčního) průměru příjmů byl celkový souhrn příjmů dosažených v rozhodném období rozpočítáván pouze na dny spadající do rozhodného období, v nichž byla výdělečná činnost vykonávána. Nikoliv tedy na dny, ve kterých trvala sociální událost bez příjmů. To má výrazně pozitivní dopad na konečnou výši důchodové dávky.

V životě ovšem mohou nastat situace, kdy osoba, u níž nastala sociální událost odpovídající vyloučené době, zároveň vykonává výdělečnou činnost s nízkými příjmy, ze kterých se ovšem odvádí pojistné (např. žena pečující o dítě do 4 let věku si přivydělává 3 000 Kč měsíčně roznášením letáků, a to na základě dohody o pracovní činnosti). Za těchto okolností se podle zákona upřednostní při výpočtu výše důchodu dosažené příjmy před vyloučenou dobou, což se negativně odrazí na výši důchodové dávky. Máte však možnost požádat, aby ČSSZ naopak upřednostnila vyloučenou dobu před příjmem, a tím bude výše důchodu pozitivně ovlivněna. Toto se ovšem týká pouze důchodů, na které vznikl nárok po 31. 12. 2009. Bez žádosti občana však ČSSZ tento postup sama neaplikuje.

6. Co je to náhradní doba pojištění?

Náhradní doba pojištění je období života, kdy například lidé studují, vychovávají děti či jsou určitou dobu v evidenci úřadu práce.

I když se za tuto dobu neodvádí žádné pojistné, započítává se do potřebné doby pojištění. A to v případě, že náhradní doba pojištění byla získána na území ČR (tato podmínka nemusí být splněna u osobní péče o dítě do 4 let věku) a doba pojištění trvala alespoň jeden rok. Na výši důchodu nemají vliv náhradní doby získané do 18 let věku a po vzniku nároku na starobní důchod.

7. Jaké jsou druhy náhradních dob pojištění?

Za náhradní dobu pojištění se považuje:

- **Doba studia**

Soustavná příprava na budoucí povolání studiem na střední, vyšší odborné škole nebo vysoké škole v ČR. Započítává se po dobu prvních šesti let tohoto studia po dosažení věku 18 let v období před rokem 2010.

- **Doba evidence u úřadu práce**

Období po 31. 12. 1995 se započítá vždy, pokud člověk pobíral podporu v nezaměstnanosti nebo podporu při rekvalifikaci. Jestliže podporu už nepobírá a je dlouhodobě v evidenci úřadu práce, započítají se maximálně tři roky. Doba tří let se zjišťuje zpětně ode dne vzniku nároku na důchod. Doba, po kterou podpora v nezaměstnanosti nebo podpora při rekvalifikaci nenáležela před dosažením věku 55 let, se započítá v rozsahu nejvýše jednoho roku.

- **Vojenská služba v ozbrojených silách ČR**

Jedná se např. o základní službu, náhradní službu či vojenská cvičení; nejedná se však o vojenskou službu vojáka z povolání či vojáka v další službě.

- **Civilní služba**

Dnes již sice neexistuje, ale těm, kteří ji dříve absolvovali, se počítá jako náhradní doba pojištění.

- **Péče o dítě**

Osobní péče o dítě do 4 let věku je náhradní doba, která se může započíst jak ženám, tak i mužům. Doba péče ženy i muže o dítě nebo doba péče započatá dříve a ukončená po 30. 6. 2007 se dokládá čestným prohlášením při uplatnění žádosti o důchod. (Před 1. 7. 2007 se mužům péče o dítě do 4 let věku započítávala do důchodu jen tehdy, pokud podali nejpozději do dvou let od skončení péče o dítě přihlášku k účasti na pojištění u příslušné OSSZ a návrh na zahájení řízení o zápočtu této doby).

- **Péče o osoby závislé na péči jiné osoby**

Náhradní dobou pojištění je (od 1. 1. 2007) i péče o osobu, která je závislá na péči jiné osoby ve stupni II (středně těžká závislost) nebo stupni III (těžká závislost) anebo stupni IV (úplná závislost), pokud spolu žijí v domácnosti. Podmínka domácnosti se nevyžaduje, jde-li o blízkou osobu. Vyžaduje se jen podání návrhu na zahájení řízení o době a rozsahu této péče. Náhradní dobou je též doba péče o osobu mladší 10 let, která je závislá na péči jiné osoby ve stupni I (lehká závislost). V době do 1. 1. 2007 byla náhradní dobou pojištění i doba péče o převážně nebo úplně bezmocnou osobu nebo částečně bezmocnou osobu starší 80 let, pokud spolu žili v domácnosti. Také v tomto případě se nevyžadovalo soužití v domácnosti, pokud šlo o osobu blízkou. Doba veškeré péče se prokazuje rozhodnutím

OSSZ/PSSZ/MSSZ o době a rozsahu péče. Návrh na zahájení řízení o vydání tohoto rozhodnutí lze podat nejdříve po skončení péče nebo v době jejího trvání v souvislosti s podáním žádosti o přiznání důchodu, nejpozději však do dvou let od skončení péče.

- **Pobírání nemocenských dávek**

Doba trvání dočasné pracovní neschopnosti (DPN) po skončení výdělečné činnosti, která zakládala účast na nemocenském pojištění, pokud DPN vznikla v době této výdělečné činnosti, popřípadě v ochranné lhůtě. Podmínkou je, že si ji pojištěnec nepřivodil úmyslně. Dále doba karantény nařízené v době této výdělečné činnosti nebo v ochranné lhůtě a doba trvání podpůrčí doby u ošetřovného a v období před porodem u peněžité pomoci v mateřství (PPM).

- **Zařazení osob se zdravotním postižením v teoretické a praktické přípravě pro zaměstnání nebo jinou výdělečnou činnost.**

- **Pobírání invalidního důchodu**

Doba pobírání invalidního důchodu pro invaliditu třetího stupně (do 31. 12. 2009 plného invalidního důchodu) z českého pojištění do dosažení věku potřebného pro vznik nároku na starobní důchod.

8. Jak se mi započítá náhradní doba pojištění?

Pro vznik nároku na starobní důchod a pro stanovení výše procentní výměry starobního důchodu se náhradní doby započítají plně, tj. 100 %, pokud se jedná o:

a) dobu vojenské služby v ozbrojených silách ČR (nejde-li o vojáky z povolání a vojáky v další službě),

b) dobu osobní péče o dítě ve věku do 4 let,

c) dobu osobní péče o osobu mladší 10 let, která je závislá na péči jiné osoby ve stupni I (lehká zá-

vislost), nebo o osobu, která je závislá na péči jiné osoby ve stupni II (středně těžká závislost) nebo stupni III (těžká závislost) anebo stupni IV (úplná závislost), a to za podmínky, že spolu žijí ve společné domácnosti (s výjimkou osob blízkých) a že o této době rozhodla okresní správa sociálního zabezpečení; popřípadě o obdobnou dobu podle předpisů platných před 1. 1. 1996 (např. doba péče o bezmocnou osobu).

Jiná náhradní doba se pro:

a) vznik nároku na starobní důchod započítává plně, pokud byla získaná před 1. 1. 2010, nebo 80 %, pokud byla získaná po 31. 12. 2009,

b) stanovení výše procentní výměry starobního důchodu započítává 80 %.

9. Za jakých podmínek si mohu požádat o předčasný starobní důchod?

Přiznání tohoto druhu starobního důchodu je vázáno na věk občana a na získanou dobu pojištění. Důležité je vědět, že jeho přiznání je nevratné, protože vylučuje nárok na řádný starobní důchod. Nárok na důchod vám vznikne za splnění dvou podmínek. Tou první je získání potřebné doby pojištění. Druhá podmínka se týká důchodového věku:

- je-li váš důchodový věk pro odchod do důchodu nižší než 63 let, nárok na předčasný starobní důchod vám vzniká nejdříve ode dne, od kterého vám do dosažení důchodového věku chybí nejvýše tři roky, nebo
- pokud je váš důchodový věk pro odchod do důchodu alespoň 63 let, nárok na předčasný starobní důchod vám vzniká nejdříve ode dne, od kterého vám do dosažení důchodového věku chybí nejvýše pět let při dosažení věku alespoň 60 let.

Důchod lze přiznat nejdříve ode dne podání žádosti o tento důchod a při stanovení jeho výše dochází k tzv. krácení v závislosti na době, o kterou chcete jít do důchodu dříve.

UPOZORNĚNÍ

Výplata předčasného starobního důchodu by vám nenáležela do dosažení důchodového věku, pokud byste vykonávali výdělečnou činnost zakládající účast na pojištění nebo pobírali podporu v nezaměstnanosti či podporu při rekvalifikaci.

10. Může se stát, že nedostanu žádný důchod, když si neplatím pojistné na důchodové pojištění?

Pokud si neplatíte pojistné na důchodové pojištění, pak se může stát, že vám nárok na důchod nevznikne. V lepším případě bude důchod podstatně nižší, než jaký by mohl být, kdybyste si platili pojištění celý svůj pracovní život. Obecně platí, že čím delší dobu se pojistné na důchodové pojištění platí, tím je zpravidla vyšší starobní důchod. Za zaměstnance pojistné na důchodové i na nemocenské pojištění odvádí zaměstnavatel. A pokud je neodvádí a tím neplní svou zákonnou povinnost, ČSSZ dlužné pojistné na zaměstnavateli vymáhá. Nemusíte se tedy obávat, že byste vinou zaměstnavatele neměli na důchod nárok. Osoby samostatně výdělečně činné (OSVČ) si pojistné na důchodové pojištění odvádějí samy.

11. Mohu si chybějící pojistné na důchodové pojištění doplatit?

Ano, v některých případech lze dobrovolným důchodovým pojištěním chybějící dobu pojištění tzv. doplatit. Období, za které je to možné, závisí na druhu

doby účasti na pojištění, která je přesně uvedena v zákoně o důchodovém pojištění. Platí se vždy za celé kalendářní měsíce a minimální měsíční výše pojistného činí v roce 2013 částku 1 812 Kč.

12. Musím odejít do starobního důchodu, nebo mohu dál pracovat?

Odejít tzv. do důchodu není povinnost, ale vaše právo. Splnění nároku na starobní důchod, resp. dosažení důchodového věku není ani důvod ke skončení pracovního poměru výpovědí ze strany zaměstnavatele. To znamená, že člověk, který se rozhodne dále pracovat, může pokračovat i po vzniku nároku na řádný starobní důchod.

13. Mohu si ke starobnímu důchodu přivydělat?

Pokud pobíráte starobní důchod a dosáhli jste již důchodového věku, můžete vykonávat výdělečnou činnost. To znamená, že můžete pobírat důchod a zároveň pracovat. Zaměstnavatel s vámi může uzavřít i smlouvu na dobu neurčitou.

Jako starobní důchodce máte tyto možnosti:

1) Pobírat důchod v plné výši – procentní výměra důchodu se vám pak zvyšuje o 0,4 % výpočtového základu za každých 360 kalendářních dnů. Zvýšení ale náleží vždy až po dvou letech nepřetržitého výkonu činnosti, a to i v situaci, kdy na skončení bezprostředně navazuje začátek jiné výdělečné činnosti. Zvýšení náleží také v případě, že důchodce získá alespoň 360 dnů výdělečné činnosti a ukončí ji.

2) Pobírat důchod ve výši poloviny – procentní výměra důchodu se zvyšuje o 1,5 % výpočtového základu za každých 180 kalendářních dnů výkonu výdělečné činnosti, tj. o 3 % za rok. Polovinou starobního důchodu se rozumí polovina základní výměry a polovina procentní výměry.

3) Důchod nepobírat – procentní výměra důchodu se zvyšuje o 1,5 % výpočtového základu za každých 90 kalendářních dnů výkonu výdělečné činnosti, tj. o 6 % za rok.

14. Mohu si přivydělat k předčasnému starobnímu důchodu?

Přiznání předčasného starobního důchodu neznamená, že si nemůžete přivydělat. Aby vám však výplata důchodu náležela, nesmí být přivýdělek v takovém rozsahu, který založí účast na důchodovém pojištění. Může to být například výkon práce na základě dohody o provedení práce (do dosažení příjmu ve výši 10 000 Kč za měsíc u jednoho zaměstnavatele) nebo podnikání (jako OSVČ), pokud ovšem příjem z této činnosti (po odpočtu výdajů) nedosáhl částky, která zakládá účast na důchodovém pojištění. V roce 2013 se jedná o 62 121 Kč, pokud byla samostatná výdělečná činnost vykonávána po celý rok. Za každý kalendářní měsíc, kdy činnost nebyla vykonávána, se tato částka snižuje o 1/12. Může to být i tzv. zaměstnání malého rozsahu, jestliže v kalendářním měsíci nedosáhnete rozhodného příjmu 2 500 Kč.

DŮLEŽITÉ

Pokud si k předčasnému důchodu přivydělává-te a jste přitom v zaměstnaneckém poměru, je povinností zaměstnavatele, aby tuto skutečnost nahlásil příslušné správě sociálního zabezpečení a o zaměstnanci vedl předepsanou evidenci.

15. Mám nárok na starobní důchod, když pobírám invalidní důchod a letos mi bude 65 let?

Ano. Pokud dosáhnete věku 65 let, invalidní důchod vyplácený k tomuto dni vám ČSSZ podle zákona automaticky změní na starobní důchod. Ten vám náleží ve stejné výši, v jaké byl původně vyplácený důchod invalidní. Přitom však máte možnost požádat o přiznání a provedení výpočtu řádného či poměrného starobního důchodu. Nárok na invalidní důchod však po dosažení 65 let věku ze zákona zaniká.

PODÁNÍ ŽÁDOSTI O STAROBNÍ DŮCHOD

Pokud jste splnili zákonné podmínky pro nárok na důchod, přichází důležitá etapa - podání žádosti o jeho přiznání. Žádost o starobní důchod podává každý člověk osobně, nebo prostřednictvím svého zákonného zástupce.

16. Kdy mohu podat žádost o starobní důchod?

Žádost o starobní důchod můžete sepsat nejdříve čtyři měsíce před datem, od něhož důchod požadujete. Jinak by řízení o dávce bylo přerušeno nebo zastaveno. Později je to možné kdykoliv. Zpětně lze důchod vyplatit maximálně za pět let. To však pouze v případě, že už před uvedenými pěti lety vám vznikl nárok na výplatu důchodu.

17. Kde se mnou žádost o starobní důchod sepíší?

Žádosti o důchod sepisují okresní správy sociálního zabezpečení. Nejvhodnější je obrátit se na správu příslušnou podle místa vašeho trvalého pobytu. V Praze je možné navštívit kterékoliv územní pracoviště Pražské správy sociálního zabezpečení (PSSZ), v Brně Městské správy sociálního zabezpečení (MSSZ).

18. Které doklady si mám vzít s sebou?

Při podání žádosti o důchod se předkládají originály následujících dokladů nebo jejich úředně ověřené fotokopie:

- Občanský průkaz, cizinci se musí prokázat pasem, případně dokladem o povolení k pobytu.
- Doklad o studiu či vyučení; týká se to i nedokončeného studia.

- Doklady prokazující doby zaměstnání, případně doby vedení v evidenci uchazečů o zaměstnání, jestliže nejsou uvedeny v Informativním osobním listu důchodového pojištění, má-li jej žadatel k dispozici.
- Muži předkládají doklady o výkonu vojenské a civilní služby.
- Muži dále předkládají rozhodnutí OSSZ/PSSZ/MSSZ o době a rozsahu péče o dítě do 4 let věku vykonávané a ukončené v období do 30. 6. 2007 (k prokázání péče ukončené po tomto datu postačí čestné prohlášení).
- Ženy předkládají doklady prokazující výchovu dětí (od níž se odvíjí věk pro odchod do důchodu) a péči o děti (která se považuje za náhradní dobu pojištění):
  - rodné listy dětí, popř. výpis z matriky narozených (i osvojených nebo dětí, které převzaly do péče nahrazující péči rodičů),
  - příslušný doklad o datu osvojení, jde-li o osvojené dítě,
  - jde-li o dítě převzaté do péče nahrazující péči rodičů, předkládá se rozhodnutí příslušného orgánu, kterým bylo dítě svěřeno do péče žadatelky. Prokazuje-li žena, že pečovala o dítě manžela, předkládá úmrtní list matky dítěte (výpis z matriky úmrtí) anebo rozhodnutí soudu, že dítě bylo svěřeno do výchovy jejího manžela a doklady prokazující dobu trvání manželství s otcem dítěte (oddací list, popř. úmrtní list nebo rozsudek soudu o rozvodu manželství),
  - péči o děti do 4 let věku prokazují ženy vždy formou čestného prohlášení (bez ohledu na to, ve které době tato péče probíhala), a to na předepsaném tiskopisu, který je k dispozici na OSSZ nebo webových stránkách ČSSZ.

19. Chybí mi doklady o pojištění, co mám dělat?

Zaměstnavatelé mají od roku 2004 povinnost každoročně za své zaměstnance vyhotovovat evidenční listy důchodového pojištění (ELDP), posílat je ČSSZ a stejnopis dát zaměstnanci. V ELDP jsou uvedeny doby pojištění, výše výdělku a vyloučené doby (nejčastěji dny DPN), aby měli lidé průběžnou kontrolu nad svým pojištěním.

ČSSZ při rozhodování o důchodu vychází z podkladů, které jsou uloženy v její centrální evidenci. Pokud vám chybí některé doby pojištění, doporučujeme obrátit se na příslušnou OSSZ se žádostí o pomoc při jejich dohledání. Když se ELDP nepodaří dohledat, k žádosti o důchod připojte veškeré doklady o chybějící době pojištění, jako např.:

- pracovní smlouvy,
- doklady o ukončení výdělečné činnosti,
- zápočtové listy,
- legitimaci ROH, pokud jsou v ní vylepeny známky o placení příspěvků v jednotlivých měsících,
- výplatní pásky,
- potvrzení o zdanitelných příjmech ze závislé činnosti a funkčních požitků a o sražených zálohách na daň,
- přehledy o příjmech poživatele částečného invalidního důchodu apod.

20. Kam se mám obrátit, když mi chybí údaje o vojenské službě?

Pokud nejsou v evidenci ČSSZ, lze je doložit z vojenské knížky - údaje z ní ověří příslušná OSSZ. Nemáte-li vojenskou knížku, obraťte se na příslušné vojenské velitelství a požádejte, aby vydalo potvrzení

o výkonu vojenské služby. V případě, že ani tento vojenský orgán nemá potřebné informace, požádejte o spolupráci příslušnou OSSZ nebo kontaktujte Správní archiv Armády České republiky, náměstí Republiky 4, Olomouc.

21. Lze nějakým náhradním způsobem doložit studium?

Studium na střední nebo vyšší odborné škole se prokazuje posledním školním vysvědčením. Vysokoškolské studium pak diplomem, vysvědčením o vykonání státní závěrečné zkoušky, popř. výkazem o studiu na vysoké škole (indexem). Pokud nemáte k dispozici tyto doklady, můžete se - jedná-li se o střední nebo vyšší odbornou školu - obrátit přímo na tuto instituci. U vysoké školy na její rektorát. Stejně je tomu i v případě, když studium nebylo dokončeno, nebo bylo přerušeno. Nejsou-li doklady o studiu v dané škole, výpis doby studia může vydat příslušný archiv - jeho adresu sdělí na ministerstvu školství.

22. Mohou mi chybějící dobu pojištění doložit svědci, například bývalí spolupracovníci?

Výpověď svědků se v důchodovém řízení využívá jen zcela mimořádně. A to v případě, že nelze dobu pojištění prokázat jinak. Slouží k tomu tiskopis „Prohlášení o dobách zaměstnání/pojištění“. Nejméně dva svědci v něm mimo jiné uvedou, odkud mají informace o době zaměstnání (pojištění), která se tímto způsobem prokazuje. Dokument vlastnoručně podepíší. Pravost podpisů svědků ověřuje matrika obecního úřadu či notář. Pokud se tiskopis podepisuje přímo v OSSZ, podpis ověří tato instituce.

23. Mohou žádost o můj důchod podat i rodinní příslušníci nebo zmocněné osoby?

Ve výjimečných případech je také možné, aby se žadatel nechal pro podání žádosti o důchod zastoupit zmocněncem na základě plné moci. Z ní musí být patrné, že byla udělena k podání žádosti o důchod. Zmocněnec za žadatele uvádí a podepisuje některá prohlášení a sdělení zásadního charakteru (např. o výchově nezletilých dětí, o pobírání dávek nemocenského, o dobách odpracovaných od ukončení povinné školní docházky, o náhradních dobách pojištění), s nimiž nemusí být vždy dokonale seznámen. Uvedení nesprávných či nepravdivých údajů by mohlo mít pro žadatele negativní důsledky. Pokud žadatel nemůže sám podat žádost vzhledem ke svému zdravotnímu stavu, může ji za něj sepsat jeho rodinný příslušník, plná moc přitom není nutná. Nutný je ale souhlas žadatele s podáním žádosti o starobní důchod a také potvrzení od lékaře o tom, že jeho zdravotní stav neumožňuje, aby žádost o dávku sepsal sám.

24. Jak se postupuje, když jde o důchod s mezinárodním prvkem?

K uplatnění nároku na důchod z jednoho nebo více států EU stačí podat žádost pouze v jednom státě - považuje se tak za žádost uplatněnou ve všech členských státech EU, kde byl žadatel pojištěn. Obdobně to platí i pro uplatnění žádosti o důchod ze státu, se kterým má ČR uzavřenou mezinárodní smlouvu o sociálním zabezpečení.

Žádost o důchod se podává obvykle ve státě bydliště žadatele. V ČR je to příslušná OSSZ podle místa trvalého pobytu. Pracovníci OSSZ pomohou občanům vyplnit nezbytné formuláře. Vyplněné dokumenty poté ČSSZ předá příslušným institucím, ve

kterých byl občan v zahraničí důchodově pojištěn. Ty následně rozhodují o nároku na důchod. Samotný starobní důchod se vždy řeší na základě konkrétních podkladů a životní situace žadatele. V případech, kdy občan stráví část svého pracovního života v jednom a část v jiném členském státě EU, popř. ve státě, se kterým má ČR uzavřenou mezinárodní smlouvu o sociálním zabezpečení, a přesto nezíská předepsanou dobu pojištění pro nárok na dávku důchodového pojištění v některém z nich, uplatňuje se princip sčítání dob pojištění. Jestliže občan získá dobu pojištění potřebnou pro nárok na důchod v jednom státě bez přihlédnutí k cizím dobám pojištění, bude se mu přiznávat tzv. plný důchod. Jeho výše bude určena pouze na základě vnitrostátních právních předpisů. Pokud občan získá v některém státě nárok na důchod pouze s přihlédnutím k dobám pojištění získaným v jiném státě, bude mu přiznán tzv. dílčí důchod.

Důchodový věk se v jednotlivých státech liší. Tabulka s orientačními údaji členských států EU je dostupnána webu ČSSZ. Rozdílné jsou také podmínky potřebné doby pojištění pro odchod do starobního důchodu. Na vznik nároku na důchod je třeba se informovat přímo u příslušné instituce v daném státě. ČSSZ informace o systémech důchodového pojištění jiných států neposkytuje a ani poskytovat nemůže.

Na žádost důchodce se důchod vyplácí do toho státu, který si určí. Důchod vyplácí všechny členské státy EU, které jej přiznaly podle svých vnitrostátních předpisů. Obdobné principy platí i ve vztahu ke státům, s nimiž má ČR uzavřenu smlouvu o sociálním zabezpečení. Více podrobností získáte na webu ČSSZ, sekce Evropská unie nebo sekce Mezinárodní smlouvy.

VÝŠE STAROBNÍHO DŮCHODU

Výši starobního důchodu spočítají pracovníci ústředí ČSSZ. To se týká pouze důchodů v kompetenci ČSSZ, nikoliv v působnosti ministerstev obrany, vnitra nebo spravedlnosti. Každý žadatel o důchod dostane z ČSSZ písemné rozhodnutí o přiznání a výši starobního důchodu nebo o zamítnutí žádosti. Současně obdrží osobní list, ve kterém jsou uvedeny započítané doby pojištění a příjmy dosažené v rozhodném období. Samotné vyřízení žádosti o důchod vyplácený v ČR trvá průměrně dva měsíce.

25. Co tvoří můj starobní důchod?

Starobní důchod se skládá ze základní výměry a z procentní výměry. V roce 2013 činí základní výměra důchodu, jednotná pro všechny důchody, 2 330 Kč měsíčně. Procentní výměra se stanovuje individuálně procentní sazbou z výpočtového základu podle vaší získané doby pojištění. Váš důchod tedy ovlivňují dvě skutečnosti: jak dlouho jste byli účastni důchodového pojištění a jakých výdělků jste dosahovali. Za každý celý rok důchodového pojištění (do doby, než vznikne nárok na důchod) náleží 1,5 % výpočtového základu. Pokud vám již vznikl nárok na důchod, ale pracujete dál a o důchod si nepožádáte, navyšuje se důchod o 1,5 % za každých 90 kalendářních dnů výdělečné činnosti. To znamená, že prací po vzniku nároku na starobní důchod se vám zvyšuje podstatně rychleji než do té doby. Pro stanovení výpočtového základu je důležitý osobní vyměřovací základ (OVZ). Tj. měsíční průměr všech příjmů dosažených v rozhodném období. V roce 2013 jde o období let 1986 až 2012. Jednotlivé roční příjmy se násobí koeficienty, které se odvozují od průměru dosažených příjmů všech pojištěnců

v jednotlivých letech. Do důchodu se započítávají všechny příjmy, z nichž se odvedlo pojistné na sociální zabezpečení (např. i brigády). Započítává se též náhrada mzdy po skončení pracovní neschopnosti náležející za pracovní úraz nebo nemoc z povolání, a to i přesto, že se z ní pojistné neplatí.

Pro stanovení výpočtového základu platí v roce 2013 tyto redukční hranice:

I.redukční hranice - 11 389 Kč

II.redukční hranice - 30 026 Kč

III.redukční hranice - 103 536 Kč

Výpočtový základ se z osobního vyměřovacího základu stanoví tak, že částka do I. redukční hranice náleží v plné výši, z částky nad nad I. do II. redukční hranice náleží 27 %, z částky nad II. do III. redukční hranice náleží 19 % a z částky nad III. redukční hranici 6 %.

PŘÍKLAD 3

Výpočet řádného starobního důchodu v roce 2013

Muž narozený 15. 1. 1951, požádal o řádný starobní důchod. Jeho důchodový věk je 62 let a 8 měsíců. Toho dosáhne 15. 9. 2013 a do této doby získá celkem 46 roků pojištění. Osobní vyměřovací základ (OVZ) muže za rozhodné období 1986 – 2012 činí 32 890 Kč.

Výpočtový základ z OVZ 32 890 Kč se stanoví tak, že částka 11 389 Kč náleží v plné výši, k této částce se přičte 27 % rozdílu mezi částkou 11 389 Kč a částkou 30 026 Kč, tj. 27 % z částky 18 637 Kč, což je po zaokrouhlení 5 032 Kč, a 19% rozdílu částky 32 890 a 30 026 Kč tj. 19% z 2 864 Kč, což je po zaokrouhlení 545 Kč.

Výpočtový základ činí 11 389 + 5 032 + 545, tj. celkem 16 966 Kč. Za každý rok pojištění náleží 1,5 % výpočtového základu, tzn., že za 46 let pojištění činí procentní výměra starobního důchodu 69 % výpočtového základu, tj. zaokrouhleno na celé koruny nahoru 11 707 Kč. Procentní výměra starobního důchodu bude 11 707 Kč, základní výměra 2 330 Kč. Celkem bude starobní důchod činit 14 037 Kč.

TIP

Do 30 dnů ode dne oznámení rozhodnutí ČSSZ můžete písemně požádat o změnu data přiznání důchodu nebo jeho výplaty (takovou žádost můžete podat nejvýše dvakrát v případě přiznání téhož důchodu). Tuto možnost můžete využít např. v situaci, když z rozhodnutí zjistíte, že vám do získání dalšího celého kalendářního roku pojištění chybí 10 dnů. V tomto případě požádáte ČSSZ o posunutí data přiznání starobního důchodu tak, aby vám mohl být zhodnocen i další celý kalendářní rok pojištění.

26. Předčasný starobní důchod se krátí. Jak to ovlivní jeho výši?

U předčasných starobních důchodů dochází k vyššímu krácení, je-li doba předčasnosti delší než 360 dnů. To znamená, že pokud byste chtěli odejít do předčasného starobního důchodu o 1 až 3 roky dříve, výrazně se vám sníží procentní výměra důchodu.

Základní výměra zůstane stejná jako u všech druhů důchodů.

Výše procentní výměry předčasného starobního důchodu se bude snižovat za každých, i započatých

90 kalendářních dnů z doby ode dne, od kterého se přiznává předčasný starobní důchod, do dosažení důchodového věku:

- v období prvních 360 kalendářních dnů činí toto snížení 0,9 % z výpočtového základu, tj. při odchodu o 360 dnů dříve o 3,6 % (4krát započteno 90 kalendářních dnů),
- v období od 361. do 720. kalendářního dne 1,2 %, tj. při odchodu o 450 dnů dříve se výše procentní výměry sníží o 4,8 % (4krát započteno 90 kalendářních dnů se sazbou 0,9 % + 1krát započteno 90 kalendářních dnů se sazbou 1,2 %),
- v období od 721. kalendářního dne 1,5 %, tj. při odchodu o 990 dnů dříve o 12,9 % (4krát započteno 90 kalendářních dnů se sazbou 0,9 % + 4krát započteno 90 kalendářních dnů se sazbou 1,2 % + 3krát započteno 90 kalendářních dnů se sazbou 1,5 %).

Výše procentní výměry důchodu po tomto snížení však nesmí být nižší než 770 Kč.

PŘÍKLAD 4

Výpočet předčasného starobního důchodu v roce 2013

Zaměstnanec získal celkem 40 let pojištění. Jeho výpočtový základ je 14 000 Kč. Od 1. 1. 2013, tedy 3 roky (celkem 1 096 dnů) před dosažením důchodového věku, odejde do předčasného starobního důchodu. Za 720 dnů „předčasnosti“ se procentní výměra důchodu snižuje o 8,4 % (4 x 0,9 % + 4 x 1,2 % = 8,4 %) a za každých, i započatých 90 dnů od 721. dne, za zbývajících 376 dnů, činí snížení 1,5 %, tedy 7,5 % (5 x 1,5 % = 7,5 %). Celkové snížení činí 15,9 % (8,4 % + 7,5 % = 15,9 %).

Důchod se v tomto případě vypočítá následujícím způsobem:

Základní výměra, stejná pro všechny důchody, je 2 330 Kč, procentní výměra je za každý rok pojištění 1,5 % výpočtového základu, tj. 8 400 Kč (1,5 % x 40 x 14 000 Kč).

Výsledná částka se snižuje o 2 226 Kč (14 000 Kč x 15,9 %) za dobu počítanou ode dne, od kterého se přiznává předčasný starobní důchod, do dosažení důchodového věku. Procentní výměra starobního důchodu činí 6 174 Kč (8 400 Kč – 2 226 Kč). Celková výše předčasného starobního důchodu tedy bude 8 504 Kč (6 174 + 2 330)

27. Co mám udělat, když nesouhlasím s výší důchodu?

Pokud nesouhlasíte s rozhodnutím ČSSZ, můžete proti němu podat písemné námitky do 30 dnů ode dne jeho oznámení. Námitky se podávají přímo u ČSSZ, nebo prostřednictvím kterékoliv OSSZ, která je postoupí ústředí ČSSZ. Ta přezkoumá rozhodnutí v plném rozsahu a o vašich námitkách rozhodne. Na námitkovém řízení se nepodílejí, ani v něm nerozhodují osoby, které se účastnily dřívějšího řízení. Podání námitek je řádný opravný prostředek ve správním řízení, proto absolvování námitkového řízení, ať již úspěšné, nebo neúspěšné, je nezbytné k tomu, aby se věcí mohl zabývat soud, pokud byste chtěli později uplatnit správní žalobu.

28. Bude se mi starobní důchod zvyšovat?

O tom, zda se budou důchody zvyšovat (valorizovat), rozhoduje ministerstvo práce a sociálních věcí vyhláškou; řídí se přitom aktuálním vývojem inflace. Většinou se zvyšuje procentní výměra důchodu, zá-

kladní výměra důchodu se zvyšuje v návaznosti na výši průměrné mzdy. Takováto valorizace proběhla k 1. 1. 2013 a týkala se všech důchodů přiznaných před 1. lednem 2013.

29. Mění se v závislosti na věku výše starobního důchodu?

Pouze u lidí, kteří se dožijí 100 let. Těm se procentní výměra důchodu zvyšuje o 2 000 Kč měsíčně. Jedná se o finanční příspěvek, který slouží k pokrytí zvýšených životních nákladů souvisejících s věkem.

VÝPLATA STAROBNÍHO DŮCHODU

30. Jak mi bude starobní důchod vyplácen?

ČSSZ vyplácí důchody předem. A to bezhotovostně na bankovní účet klienta. Jde o velmi bezpečnou výplatu, kterou využívá stále více lidí. Další možností je výplata důchodu v hotovosti prostřednictvím České pošty. Tato služba je zpoplatněná. Za každou splátku důchodu zaplatí klient 21 Kč (o tento poplatek je pak nižší vyplácená částka důchodu). Z písemného rozhodnutí, které vám pošle ČSSZ, se dozvíte termín, ve kterém vám bude důchod vyplácen. V kalendářním měsíci je celkem 13 výplatních termínů důchodů. Od 2. do 24. dne v měsíci vždy v sudé dny, nebo 15. den v měsíci, je-li důchod zasílán do zařízení sociálních služeb.

31. Chci si nechat posílat důchod na svůj účet, co k tomu potřebuji?

Pro zasílání starobního důchodu na váš vlastní účet u peněžního ústavu musíte k žádosti přiložit vyplněný a bankou potvrzený tiskopis „Žádost o zařízení výplaty důchodu poukazem na účet“. Tiskopis je k dispozici na webových stránkách ČSSZ v sekci Tiskopisy/Důchodové pojištění, u peněžních ústavů, nebo si jej můžete vyzvednout na kterékoliv OSSZ/PSSZ/MSSZ. Zřizujete-li účet u nové banky, zeptejte se, zda má banka s ČSSZ již uzavřenou tzv. „dohodu o poukazu výplat důchodu“.

32. Chci si nechat posílat důchod na účet manžela/manželky, co k tomu potřebuji?

Pro zasílání starobního důchodu na účet vašeho manžela/manželky u peněžního ústavu musíte k žádosti přiložit vyplněný a bankou potvrzený tiskopis „Žádost o zařízení výplaty důchodu poukazem na účet manžela (manželky)“. Ten najdete na webových stránkách ČSSZ v sekci Tiskopisy/Důchodové pojištění.

33. Mohu požádat, abych dostávala důchod ke stejnému datu jako můj manžel?

Ano, tuto službu ČSSZ poskytuje. Jestliže manžel/manželka již pobírá důchod z ČSSZ, můžete si v rámci podávané žádosti o důchod zvolit stejný den splatnosti, jako má on/ona. Tiskopis žádosti o důchod obsahuje také identifikační údaje o manželovi nebo manželce. Občanský průkaz manžela není třeba předkládat.

34. Nechci si zřizovat účet u banky. Chci si nechat posílat důchod na účet člena rodiny (vnoučata, druh/družka, děti), co k tomu potřebuji?

Výplatu důchodu lze zařídit na účet oprávněné osoby (důchodce) nebo jeho manžela/manželky. Na účet jiné osoby (např. potomka, vnoučete, sourozence, druha/družky, registrovaného partnera) ČSSZ výplatu zařídit nemůže. Výplata důchodu na účet jiné osoby než manžela/manželky je možná pouze v případě, že tato osoba byla ustanovena opatrovníkem nebo zvláštním příjemcem důchodu oprávněného. O ustanovení opatrovníka rozhoduje soud a o ustanovení zvláštního příjemce důchodu obecní úřad.

Rozhodnutí soudu nebo obce je třeba zaslat na adresu ČSSZ nebo připojit k žádosti o důchod. Bude-li opatrovník či zvláštní příjemce žádat o zařízení výplaty důchodu oprávněného na svůj účet, je vhodné připojit i jeho žádost o zařízení výplaty důchodu poukazem na účet tiskopisem „Žádost o zařízení výplaty důchodu poukazem na účet-majitel účtu“.

35. Mohu změnit způsob výplaty?

Ano, například místo hotovostní výplaty můžete požádat o bezhotovostní výplatu důchodu. Vždy se obracejte na ústředí ČSSZ nebo na okresní správy sociálního zabezpečení. Využijte k tomu tiskopisy, které jsou na webu ČSSZ - v tomto konkrétním případě jde o tiskopis „Žádost o zařízení výplaty důchodu poukazem na účet“. V případě nesrovnalostí s hotovostní výplatou důchodu kontaktujte příslušnou pobočku České pošty. Ostatní problematické situace nastalé v souvislosti s výplatou důchodů řeší ústředí ČSSZ.

36. Chci změnit banku a důchod posílat na účet u jiné banky. Co a kdy mám udělat?

Většinu změn realizuje ČSSZ od 2., nejpozději od 3. výplatního měsíce následujícího po datu, kdy obdrží vyplněný a novou bankou potvrzený tiskopis „Žádost o zařízení výplaty důchodu poukazem na účet“ (viz výše). Než dojde ke změně účtu v systémech ČSSZ, důchod vám bude ČSSZ zasílat na původní číslo účtu. Rozhodnutí, zda si původní účet zrušíte ihned nebo vyčkáte do doby, než vám bude důchod připsán na váš nový účet (poznáte z výpisu vašeho účtu), záleží na vás. Důchody, které nelze doručit z důvodu zrušení účtu, ČSSZ následně zašle formou jednorázového doplatku na účet nový.

37. Může člen rodiny vyzvednout na poště důchod za příbuzného, který je v nemocnici?

Pokud bude důchodce hospitalizován déle než 1 měsíc, může mu pošta na jeho žádost posílat důchod do zdravotnického zařízení. Důchod může být také po dobu 3 měsíců uložen na poště, po uzdravení si jej důchodce může sám vyzvednout. Příbuzný může vyzvedávat důchod, jen pokud byl ustanoven tzv. zvláštním příjemcem důchodu. Obecní úřad je povinen žádosti o ustanovení zvláštního příjemce vyhovět v případě, že důchodce není schopen sám důchod přijímat.

38. Zdaňuje se starobní důchod?

V jakých případech nepodléhá důchod v daném roce zdanění a kdy naopak musíte podat daňové přiznání, sdělí jedině finanční úřad. ČSSZ vydává potvrzení o pobírání či výši důchodu, pokud si ho finanční úřad v rámci daňového řízení vyžádá.

39. Zůstane mi i jiný důchod, když dostanu důchod starobní?

Pokud jsou současně splněny podmínky nároku na výplatu více důchodů téhož druhu nebo na výplatu starobního a invalidního důchodu, vyplácí se jen jeden důchod, ten vyšší. Pokud je jejich výše stejná, vyplácí se ten, který si zvolíte. Jsou-li však splněny podmínky na výplatu starobního důchodu a vdovského (vdoveckého) důchodu, vyplácí se vyšší důchod v plné výši a z nižšího důchodu polovina procentní výměry. Jestliže je jejich výše stejná, bude se procentní výměra vdovského (vdoveckého) důchodu krátit na polovinu. Základní výměra je vyplácena pouze jednou.

PŘÍKLAD 5

Výpočet vdovského důchodu v roce 2013 a jeho výplata při souběhu se starobním důchodem

Žena pobírá starobní důchod 10 330 Kč, z toho je 8 000 Kč procentní výměra a 2 330 Kč základní výměra. Manžel, který dosud pobíral starobní důchod ve výši 12 530 Kč (10 200 Kč + 2 330 Kč), zemřel. Při úmrtí manžela, starobního důchodce, má pozůstalá manželka nárok na vdovský důchod. Základní výměra náleží vždy pouze jednou. Protože dojde k souběhu dvou důchodů (žena bude současně pobírat svůj starobní důchod a po manželovi důchod vdovský), procentní výměra důchodu se upraví: vyšší procentní výměra důchodu bude náležet v plné výši a z nižší procentní výměry polovina. Procentní výměra vdovského důchodu činí 5 100 Kč (50 % z částky 10 200 Kč), pro souběh s vyšší procentní výměrou starobního důchodu se krátí na polovinu, tj. na částku 2 550 Kč.

Žena tak bude pobírat celkem 12 880 Kč (10 330 Kč + 2 550 Kč).

40. Mohu si nechat posílat český starobní důchod na účet v zahraničí a co je k tomu potřeba?

Ano, můžete. Lidem, kteří trvale bydlí v cizině, se důchody vyplácejí na adresu v cizině, na osobní účet u peněžního ústavu v cizině nebo na osobní účet u banky v ČR. Na adresu v cizině se důchody vyplácejí 4krát ročně, a to zpětně za čtvrtletí. Výplata na účet v zahraničí se provádí v měně daného státu nebo v jiné volně směnitelné měně, a to bezhotovostně prostřednictvím České národní banky. Vždy za zpětnou dobu a v časových intervalech, které si příjemce důchodu určí.

Pro zasílání důchodu mimo území ČR potřebuje ČSSZ vyplněné „Potvrzení o žití“. Jedná se o tiskopis dostupný na webu ČSSZ v sekci Tiskopisy/EU, který vyplněný, vlastnoručně podepsaný a s úředně ověřeným podpisem musí důchodce předložit ČSSZ alespoň 1krát ročně. Tím si ČSSZ podle zákona ověřuje podmínky nároku na výplatu důchodu.

41. Jakým způsobem mám hlásit změnu adresy?

Důchodce, kterému je důchod vyplácen v hotovosti prostřednictvím pošty, hlásí změnu bydliště na poště, která novou adresu následně oznámí ČSSZ. Pokud pobíráte důchod na účet, sdělujete svou novou adresu písemně ČSSZ formou dopisu, nebo můžete použít tiskopis „Žádost o zrušení výplaty důchodu poukazem na účet. Hlášení změn u výplat důchodů poukazovaných na účet“, který je na webu ČSSZ.

42. Může mi být z důchodu srážena exekuce? Jak dlouho a v jaké výši?

Exekuční srážky ČSSZ Praha provádí pouze na základě doručení exekučního titulu od orgánu, který má oprávnění je vydávat. Podle občanského soudního řádu je ČSSZ povinna provést srážky z důchodu ihned poté, co jí bude doručeno usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí. Exekuční srážky se provádějí do úplné úhrady pohledávky včetně příslušenství (např. úroky z prodlení, náklady exekuce, atd.).

O zařízení srážek z důchodu a jejich výši zasílá ČSSZ oznámení. Důchodci vždy musí zůstat tzv. nezabavitelná výše důchodu.

43. Je rozdíl mezi předčasným důchodem a předdůchodem?

Předčasný starobní důchod a předdůchod není totéž. Předčasný starobní důchod je dávkou důchodového pojištění vyplácenou státem. Předdůchod je od 1. 1. 2013 nová možnost čerpat vlastní nebo zaměstnavatelem naspořené prostředky v penzijním připojištění (doplňkovém penzijním spoření), a to až 5 let před dosažením důchodového věku.

Informace o podmínkách čerpání předdůchodu podávají pracovníci penzijních společností, u kterých má klient uzavřenou smlouvu o penzijním připojištění (doplňkovém penzijním spoření). ČSSZ bude pobírání předdůchodů zohledňovat při výpočtu starobního důchodu tak, že pobírání předdůchodu bude hodnoceno jako vyloučená doba a nebude mít negativní dopad na výši starobního důchodu.

44. Co se od 1. 1. 2013 mění v souvislosti s tzv. důchodovou reformou?

Důchodová reforma zavádí od 1. 1. 2013 tzv. II. pilíř důchodového systému, a to důchodové spoření. To umožňuje občanům, kteří se pro důchodové spoření rozhodnou, odvádět část povinných odvodů (3 %, ke kterým musejí přidat vlastní 2 %) do fondů u penzijních společností, kde budou jejich peníze zhodnocovány. Délka účasti na dobrovolném důchodovém spoření ovlivní výši procentní výměry starobního důchodu. Za každý rok pojištění náleží pak 1,2 % výpočtového základu namísto 1,5 % (viz kapitola Výše starobního důchodu).

OBSAH

1. Kdy mohu jít do starobního důchodu? 1
2. Jakou dobu pojištění musím získat? 3
3. Nesplňuji jednu z podmínek, znamená to, že nárok na starobní důchod nemám? 4
4. Jak mohu průběžně sledovat své doby pojištění? 5
5. Co jsou to vyloučené doby? 6
6. Co je to náhradní doba pojištění? 7
7. Jaké jsou druhy náhradních dob pojištění? 7
8. Jak se mi započítá náhradní doba pojištění? 9
9. Za jakých podmínek si mohu požádat o předčasný starobní důchod? 10
10. Může se stát, že nedostanu žádný důchod, když si neplatím pojistné na důchodové pojištění? 11
11. Mohu si chybějící pojistné na důchodové pojištění doplatit? 11
12. Musím odejít do starobního důchodu, nebo mohu dál pracovat? 12
13. Mohu si ke starobnímu důchodu přivydělat? 12
14. Mohu si přivydělat k předčasnému starobnímu důchodu? 13
15. Mám nárok na starobní důchod, když pobírám invalidní důchod a letos mi bude 65 let? 14
16. Kdy mohu podat žádost o starobní důchod? 15
17. Kde se mnou žádost o starobní důchod sepíší? 15
18. Které doklady si mám vzít s sebou? 15
19. Chybí mi doklady o pojištění, co mám dělat? 17
20. Kam se mám obrátit, když mi chybí údaje o vojenské službě? 17
21. Lze nějakým náhradním způsobem doložit studium? 18
22. Mohou mi chybějící dobu pojištění doložit svědci, například bývalí spolupracovníci? 18
23. Mohou žádost o můj důchod podat i rodinní příslušníci nebo zmocněné osoby? 19
24. Jak se postupuje, když jde o důchod s mezinárodním prvkem? 19

25. Co tvoří můj starobní důchod? 21
26. Předčasný starobní důchod se krátí. Jak to ovlivní jeho výši? 23
27. Co mám udělat, když nesouhlasím s výší důchodu? 25
28. Bude se mi starobní důchod zvyšovat? 25
29. Mění se v závislosti na věku výše starobního důchodu? 26
30. Jak mi bude starobní důchod vyplácen? 27
31. Chci si nechat posílat důchod na svůj účet, co k tomu potřebuji? 27
32. Chci si nechat posílat důchod na účet manžela/manželky, co k tomu potřebuji? 28
33. Mohu požádat, abych dostávala důchod ke stejnému datu jako můj manžel? 28
34. Nechci si zřizovat účet u banky. Chci si nechat posílat důchod na účet člena rodiny (vnoučata, druh/družka, děti), co k tomu potřebuji? 28
35. Mohu změnit způsob výplaty? 29
36. Chci změnit banku a důchod posílat na účet u jiné banky. Co a kdy mám udělat? 29
37. Může člen rodiny vyzvednout na poště důchod za příbuzného, který je v nemocnici? 30
38. Zdaňuje se starobní důchod? 30
39. Zůstane mi i jiný důchod, když dostanu důchod starobní? 30
40. Mohu si nechat posílat český starobní důchod na účet v zahraničí a co je k tomu potřeba? 31
41. Jakým způsobem mám hlásit změnu adresy? 32
42. Může mi být z důchodu srážena exekuce? Jak dlouho a v jaké výši? 32
43. Je rozdíl mezi předčasným důchodem a předdůchodem? 33
44. Co se od 1. 1. 2013 mění v souvislosti s tzv. důchodovou reformou? 33

KONTAKTY

Call centra ČSSZ

mají úřední hodiny každý pracovní den a zodpovídají dotazy veřejnosti týkající se:

- **Důchodového pojištění: +420 257 062 860**

pondělí a středa	8.00 – 17.00 h
úterý a čtvrtek	8.00 – 15.30 h
pátek	8.00 – 14.00 h

Speciální telefonní linka pro objednání osobní konzultace složitých případů a informativní výpočty starobních důchodů: + 420 257 062 869

- Nemocenského pojištění: +420 840 406 040
- Technické pomoci *e* – Podání: +420 585 708 290

Pobočky ČSSZ

Pro informace týkající se vašeho sociálního zabezpečení se obracejte na vaši příslušnou OSSZ/PSSZ/MSSZ, jsou pro veřejnost otevřeny každý pracovní den. Úřední hodiny a kontakty příslušné pobočky najdete na webových stránkách www.cssz.cz v sekci Kontakty.

Klientské centrum pro důchodové pojištění při ústředí ČSSZ poskytuje informace z oblasti důchodového pojištění a má pro veřejnost otevřeno každý pracovní den:

pondělí a středa	8.00 – 17.00 h
úterý a čtvrtek	8.00 – 14.30 h
pátek	8.00 – 14.00 h

POZNÁMKY

Uvedené informace v příručce jsou zjednodušené. Úplné informace jsou uvedeny v právním předpise nebo je na základě podrobností ke konkrétní situaci vysvětlí pracovníci okresních správ sociálního zabezpečení.

Informace jsou platné dle právních předpisů účinných ke dni vydání publikace.

Účelová publikace
Není určena k prodeji na knižním trhu.

Příručka budoucího důchodce v roce 2013
Důležité informace, které byste měli vědět
o starobním důchodu

Vyšlo v únoru 2013, první vydání.

Vydala Česká správa sociálního zabezpečení,
oddělení komunikace, Křížová 25, Praha 5

ISBN 978-80-87039-30-4
© Česká správa sociálního zabezpečení Praha, 2013

Česká správa sociálního zabezpečení Praha, 2013